

Obsah manuálu

1. Principy školy
2. Pravidla
3. Pohyb po škole
4. Komunikace s dětmi a dospělými
5. Práce s chybou
6. SVS
7. Shromáždění
8. Plánek

Smysl manuálu

Manuál dáváme k dispozici všem lidem, kteří se mají poprvé objevit v naší škole. Může jít o návštěvu, suplenta, rodiče, jiné děti. Manuál popisuje základní pravidla a procesy, které se ve škole dějí. Někdy hovoří o tom, co mohou děti dělat a jaké chování lze očekávat. Jindy hovoří k hostům a vysvětluje jim, jak se mají chovat oni a jaká mají práva.

Hodnoty školy

Svoboda

Umožňujeme dětem nejen svobodnou volbu, ale vedeme je i k odpovědnosti. Ozřejmujeme jim důsledky jejich jednání, a pokud způsobí nějaký problém, necháváme a podporujeme je, aby se vyrovnaly s přirozeným důsledkem svého jednání.

Trváme na dodržování pravidel, na kterých jsme se s dětmi shodli (svoboda se realizuje v mantinelech vytyčených pravidly školy a morálními zásadami). Pravidla může stanovit i průvodce sám bez jednání s dětmi, ale děti musí být s pravidly seznámeny a musí jim rozumět nejen co do obsahu, ale i smyslu.

Trváme na tom, že bez odpovědnosti není svoboda – míra svobody, kterou dítě má, musí být úměrná míře odpovědnosti (a naopak), kterou je schopné a ochotné unést

Morálka

Důsledně vyžadujeme jednání v souladu s morálkou. Podporujeme děti v úvahách o dobru a zlu. Vysvětlujeme, co je dobré a co zlé, necháváme děti nalézat vlastní odpovědi („toto je špatné, protože to říkám“ nepoužíváme, je to nástroj k vymáhání poslušnosti, ne morálky).

Respektujeme kognitivní a morální vyspělost dětí. U mladších dětí převažuje heteronomní morálka (přejímaná od druhých), autonomní se formuje až během dospívání. Přesto děti vedeme k uvažování o dobru a zlu, důsledcích činů aj. Dáváme jim odvahu jednat morálně navzdory

Optimismus

Nezpochybňujeme nápady a úsilí dětí – věříme, že se nám bude dařit.

Dění v okolním světě vysvětlujeme z pozitivní perspektivy. Sklenici se snažíme vidět z poloviny plnou.

Pokud máme pochybnosti o motivech druhých, jednáme podle pravidla „pochybuji v nejlepší“.

Otevřenost

otevřeně a pravdivě mluvíme o dění ve škole vůči dětem i rodičům; pokud se máme rozhodovat a víme, že bychom o svých činech nemohli otevřeně mluvit, neděláme to (např. žádost rodičů platit školné formou sponzorského daru – nemůžeme to otevřeně říct ostatním rodičům, úřadům, proto to neděláme) sami respektujeme odlišnost a jiné názory; nesoudíme, neurážíme; kdykoli to jde, necháváme rozdílné názory střídat v diskusi (demokracie je diskuse)

Aktivita

Podporujeme jakoukoli smysluplnou aktivitu dětí.

Sami jsme aktivní a otevřeně o tom mluvíme.

Podporujeme děti a hledáme možnosti, jak aktivně usilovat o zlepšení školy, okolí, života druhých, světa.

Odvaha

Podporujeme odvážná rozhodnutí dětí, neshazujeme je, nezpochybňujeme jejich schopnosti a nebráníme jim je plně využívat, případně i testovat. Sami jdeme příkladem a nebojíme se neotřelých odvážných řešení a výzev

Pravidla naší školy

Kodex

Pravidla naší školy vznikají v rámci shromáždění. Aktuálně jsme v situaci, kdy je potřebujeme revidovat a roztřídit mezi tzv. ústavní, (která se jen obtížně mění či ruší) a běžná, která mají někdy i dočasný charakter a po čase zanikají, protože jich již není třeba.

Klíčová pravidla, která je nutné znát pro základní orientaci ve škole

1. Zdvižená ruka

1. Pokud někdo drží ruku nad hlavou, dává najevo, že chce mluvit. Každý, kdo to vidí, zvedne také ruku a čeká na ostatní. Dává tím najevo: "Vím, že chceš něco říct. Proto už nic nedělám a čekám, až budeš mít klid promluvit." Ne vždy vyžadujeme ruku nahoře u všech, ale není možné, aby se někdo bavil dál, když má průvodce nebo jiné děti ruku nahoře. V tu chvíli vždy reagujeme.

2. Mluví jeden

1. Když se domlouváme, dostáváme instrukce, řešíme problém apod., mluví vždy jen jeden. Pokud má někdo slovo a někdo jiný se stále baví, zvedáme ruku, nebo se vzájemně jinak tišíme. Při hodinách průvodce mluví jen do ticha.

3. STOP

1. Pokud se ti nelíbí, co ti právě někdo dělá, řekni stop a pak mu vysvětli, co ti vadilo.
2. Pokud někdo řekne stop tobě, hned přestaň dělat, co druhému vadí.
3. Pokud někdo nereaguje na stop a upozornění ostatních, řeší se situace s průvodcem.

4. Na chodbě

1. se chodí pomalu

5. Odejít z hodiny/ místnosti

1. je při výuce možné jen po domluvě s průvodcem

6. Průvodcovna je volně přístupná dětem jen od 11:05 do 11:15. Jindy jen v případě nutnosti. Průvodci potřebují mít možnost spočinout:-)

7. Skříně v průvodcovně

1. brát si věci ze skříně v průvodcovně a na chodbě mohou děti jen se souhlasem průvodce.

8. Kuchyňka a certifikát

1. Do kuchyňky smí pouze osoba, která má certifikát.
2. Děti z 1.- 2., pokud mají certifikát, smějí vstoupit pouze s dohledem průvodce.

3. Návštěva smí do kuchyňky jen s doprovodem někoho ze školy, kdo má certifikát.

9. Počítače a další IT zařízení

1. se mohou půjčovat pro práci na výuce nebo SVS
2. zařízení jsou o přestávce vrácená ve skříňce, pokud neproběhla dohoda s průvodcem kvůli dokončení práce
3. kdo si půjčí zařízení, zapíše se do výpůjčního papíru a uvede požadované informace
4. vrácení zařízení dítě doplní do výpůjčního papíru
5. porušení pravidel používání počítačů a IT zařízení = blacklist
6. používání IT v klubu se řídí zvláštními pravidly, která upravují prostory, způsob a čas využití zařízení

10. Mobily - pravidla platí i pro návštěvy

mobilem se rozumí mobilní zařízení - telefon, tablet, ipod apod.

Dopoledne: mobily nejsou vidět

Výuka: mobily při výuce a SVS můžeš používat pouze se souhlasem průvodce jako nástroj pro práci

Klub: Mobilní zóna

- A. Zóna je otevřená po dobu klubu.
- B. Nachází se ve vyznačeném prostoru.
- C. Do zóny se chodí hrát na mobilu nebo chatovat.
- D. Poslech hudby do sluchátek je povolen i mimo zónu.
- E. Pokud jdeš do zóny, zapiš se na flip pověšený na dveřích klubu.
- F. Časy v zóně
 - a. 1. - 2. ročník 15 minut
 - b. 3. - 7. ročník 30 minut
- G. Do zóny smí i děti bez mobilu jako diváci. Platí pro ně určené časy.

Shromáždění: Mobil není povolen ani návštěvám

10. Focení

- a. Fotit pro soukromé účely smí návštěva jen po souhlasu průvodce tak, aby nebylo vidět do obličeje dětí.
- b. Pokud by návštěva chtěla určitou fotografii kdekoliv zveřejnit, poradí se s Ivanem nebo Štěpánkou.

Pohyb po škole

1. Chodba je od slova chodit ne běhat, tak se tím říd!
2. Volný pohyb platí pro
 - a. chodby
 - b. koleje o přestávkách
3. Průvodcovna je dětem přístupná na povídání s průvodci od 11:05 do 11:15, ale při příchodu mají povinnost u dveří pozdravit a sdělit, proč přicházejí.
 - a. pokud řeší něco nutného, mohou samozřejmě přijít kdykoliv
 - b. klepání a zdravení probíhá vždy
4. Návštěvy (s výjimkou průvodců z jiných ScioŠkol a lidí ze Scio) do 8:30 nepouštíme do průvodcovny, aby měli průvodci soukromí pro začátek dne, domlouvání a řešení svých záležitostí.
5. Do kuchyňky smí návštěvy vstoupit v rámci prohlídky školy, ale jinak nemají bez certifikátu vstup povolen. Výjimka: Pokud návštěva dorazí mezi 8:00 a 8:30, může si zde odložit a počkat, než se rozeběhne výuka a otevře se průvodcovna i pro návštěvu.
6. Návštěvy se mohou občerstvit v kanceláři
7. Návštěva hodin je možná
 - a. po souhlasu průvodce a dětí v dané místnosti
 - b. vejít do hodiny/aktivity/workshopu/koleje/SVS bez dotázání není možné ani v rámci prohlídky vedené dětmi

Komunikace s dětmi a dospělými

- Děti a průvodci si tykají.
- O tykání s návštěvou se domlouváme.
- Porušování pravidel
 - popisujeme situaci a dáváme druhému prostor reagovat
 - pokud nereaguje, upozorňujeme ho na to, že jeho jednání porušuje určité pravidlo a vysvětlujeme, co svým chováním (nedodržením pravidla) způsobuje
 - pokud ani v tu chvíli nereaguje, používáme pravidlo STOP
- Snažíme se mluvit slušně.
- Pokud poskytuješ zpětnou vazbu, používej popisný jazyk - popisuj situaci, chování, použij já-výrok
Příklady:
 - *Když mluvíš naráz s Kubou, neslyšíš, co říká. Porušil jsi pravidlo mluví jeden.* (popis)
 - *Je mi nepříjemné, když si při rozhovoru kontroluješ mail.* (já výrok)

Práce s chybou

Pokud chceme reagovat na nějakou chybu, která se může týkat téměř čehokoliv, myslíme na jednu věc. Zpětná vazba by měla autora chyby vést k dalšímu přemýšlení a dát mu šanci s chybou pracovat.

Chyby při psaní

- Chyba při psaní při českém jazyce/SVS/Aj v sešitě či pracovním listu - vedeme autora chyby k přemýšlení
 - pokud chce na chybu upozornit návštěva, měla by se dítěte zeptat, zda o její zpětnou vazbu stojí
 - pokud je psaní tvůrčí (příběhy, povídky, básně,...), necháváme autora dílo dopsat a nerušíme ho
 - upozorňujeme na větu, kde vidíme chybu
 - pokud to nepomůže, označujeme slovo či slovní spojení
 - pokud to nepomůže, pojmenováváme jev, kterého se chyba týká
- Chyba dítěte napsaná při hodině na tabuli
 - hned za ním k tabuli jdeme a potichu s ním chybu řešíme
 - vyhýbáme se tomu, abychom chybu u tabule rozmazávali před celou třídou, pokud nejde o společné řešení pravopisu a práce s chybou je zde cílem
- Chyba na nástěnce, na zdi, na tabuli apod.
 - označujeme slovo s chybou a připisujeme zdůvodnění
 - používáme fixu, lepíky, ...

SVS (Svět v souvislostech)

SVS u 1.- 2.

Děti si volí mezi aktivitami, na nichž budou pracovat. Probíhá zde orientace v různých prostředích (kuchyňka, dílna, tvoření a rukodělná dílna, volný prostor). Děti se zde postupně osamostatňují a z aktivit vedených průvodci přistupují k vlastním výzvám, které v těchto prostředích řeší.

Během střed probíhají často výjezdy mimo školu spojené s tématem SVS

SVS u 3.- 7.

Děti se učí orientaci, plánování, realizaci a hodnocení své práce. V čase SVS mohou děti navštěvovat workshopy, které si vybraly z nabídky. V časech, kdy neprobíhají workshopy si mohou pracovat na svých výzvách, číst si či jinak využívat čas. Role průvodce zde spočívá v podpoře jejich práce, nápomoci s řešením problémů, v pomoci při reflektování a v poskytování zpětné vazby. Proces zde řídí hlavně dítě.

S přibývajícím věkem se zmenšuje význam role průvodce a narůstá odpovědnost dětí. Pokud děti zvládají efektivně nakládat s časem, získávají větší časovou dotaci pro vlastní práci. Pokud neplní včas a řádně své povinnosti, o svobodu přicházejí, dokud nedají vše do pořádku.

Shromáždění

Principy shromáždění

- shromáždění se smí účastnit každý ze školy
- shromáždění je dobrovolné
- první shromáždění v měsíci je povinné pro celou školu
- rozhodnutí shromáždění automaticky platí pro celou školu a jsou závazná

Host na shromáždění

Host se smí shromáždění účastnit pouze v případě, kdy to nikomu nebude vadit. Shromáždění se o možnosti vpustit hosta/hosty domlouvá bez přítomnosti hostů.

Pravidla shromáždění - výběr pro návštěvy, aby pochopily

1. Na shromáždění nesmíš používat mobil. Ani jako návštěva.
2. Když chci, aby se moje téma projednávalo na shromáždění, musím ho napsat na papír, který bude vyvěšený na info stěně.
3. Aby se mohl projednat návrh z papíru, musí být na shromáždění jeho navrhovatel nebo jeho zástupce.

